

การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโรตารีพรวนดินด้วยการประยุกต์ใช้ระบบการผลิตแบบลีน กรณีศึกษา บริษัท สิริวัฒนาโลหะกิจ จำกัด

Enhancing Rotary Tiller Production Efficiency Through the Application of Lean Manufacturing

A Case Study of Sirivatana Lohakij Co., Ltd.

दनय सनसुषाप¹, सरिन्या प्रतेपचनचै², नरिन कुलनापोल³, सुवित् थम्मसंग⁴ และ युथนารองค์ จงจันทร^{5*}
Danai Sornsuphap¹, Sarinya Prateepchanachai², Narin Kulnapadol³, Suwit Thammasang⁴
and Yuthanarong Jongjun^{5*}

^{1, 4}สาขาวิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรมอุตสาหการ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสานวิทยาเขตขอนแก่น

²สาขาวิชาวิศวกรรมจัดการอุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์

³สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกลยานยนต์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์

⁵สาขาวิชาวิศวกรรมโลจิสติกส์และกระบวนการ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์

^{1, 4}Department of Industrial Technical Education Faculty of Technical Education Rajamangala University of Technology Isan
Khonkaen Campus

²Department of Industrial Management Engineering, Faculty of Industrial Technology, Rajabhat Rajanajarindra University

³Department of Automotive Mechanical Engineering, Faculty of Industrial Technology, Rajabhat Rajanajarindra University

⁵Department of Logistics and Process Engineering, Faculty of Industrial Technology, Rajabhat Rajanajarindra University
Chachoengsao Province

*Email: yuthanarong@techno.rru.ac.th

Received: December 21, 2024; Revised: April 1, 2025; Accepted: April 25, 2025

บทคัดย่อ

บริษัท สิริวัฒนาโลหะกิจ จำกัด เป็นผู้ผลิตชิ้นส่วนและประกอบเครื่องจักรกลเพื่อการเกษตรในจังหวัดอุดรธานี ปัจจุบันได้รับใบสั่งผลิตโรตารีพรวนดินจำนวน 2,100 เครื่องต่อปี แต่สามารถผลิตได้เพียง 1,500 เครื่องต่อปี ทำให้ต้องมีการทำงานล่วงเวลา ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงกระบวนการผลิตโดยประยุกต์ใช้ระบบลีนเพื่อลดความสูญเสีย จากการเก็บข้อมูลพบว่าสายการประกอบโรตารีเกิดความไม่สมดุล โดยสถานีประกอบ 1 และ 2 มีรอบเวลาสูงกว่าจังหวะความต้องการของลูกค้า ผู้วิจัยจึงใช้แผนผังสายธารแห่งคุณค่า และแผนภาพก้างปลา ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม "ทำไม ทำไม" เพื่อวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา จากนั้นออกแบบอุปกรณ์ได้ะประกอบเฉพาะสำหรับสถานีประกอบ 1 และอุปกรณ์ป้องกันการหลุดตัวของชิ้นงานในขั้นตอนเชื่อมของสถานีประกอบ 2 ผลการปรับปรุงพบว่าสามารถลดรอบเวลามาตรฐานของทั้งสองสถานีงานให้ต่ำกว่าค่าจังหวะความต้องการของลูกค้า ส่งผลให้ประสิทธิภาพการผลิตเพิ่มขึ้นจาก 70.42% เป็น 100% การผลิตต่อวันเพิ่มขึ้นจาก 5 เครื่องเป็น 7 เครื่อง หรือคิดเป็น 28.57% นอกจากนี้ยังสามารถสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานให้พนักงาน ลดความสูญเสีย และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับคู่แข่งที่ผลิตสินค้าประเภทเดียวกัน (300)

คำสำคัญ : ระบบการผลิตแบบลีน, แผนผังสายธารแห่งคุณค่า, การเพิ่มประสิทธิภาพ, การออกแบบอุปกรณ์

Abstract

Siri Wattana Lohakij Co., Ltd., a manufacturer of agricultural machinery parts and assemblies in Udon Thani, currently receives orders for 2,100 rotary tillers per year but can only produce 1,500 units annually. This shortfall necessitates overtime work, increasing production costs. This research aims to

improve the production process by applying lean manufacturing principles to reduce waste. Data collection revealed an imbalance in the rotary tiller assembly line, where Workstation 1 and Workstation 2 had cycle times exceeding customer demand rates. To address this, value stream mapping (VSM) and fishbone diagrams were used, along with the “5 Whys” technique, to identify root causes of inefficiencies. Based on the findings, a specialized assembly table was designed for Workstation 1, and a fixture to prevent part shrinkage during welding was developed for Workstation 2. After implementation, the standard cycle times for both workstations were reduced below the takt time, increasing production efficiency from 70.42% to 100%. Daily production output increased from 5 to 7 units, a 28.57% improvement. Additionally, the improvements established standardized work procedures, minimized waste, and enhanced the company's competitiveness in the agricultural machinery market.

Keywords: Lean Production System, Value Stream Mapping, Efficiency Improvement, Equipment Design

1. บทนำ

เครื่องจักรกลเพื่อการเกษตรมีบทบาทสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการเพาะปลูก ลดต้นทุนแรงงาน และปรับปรุงคุณภาพในกระบวนการเตรียมดินให้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น การใช้เครื่องจักรช่วยลดเวลาและแรงงานที่ใช้ในการเพาะปลูก ส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ความต้องการเครื่องจักรกลเพื่อการเกษตรจึงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทั่วโลก เนื่องจากการขยายพื้นที่เพาะปลูกและความจำเป็นในการเพิ่มผลผลิตต่อพื้นที่ ผู้ผลิตจึงต้องเร่งปรับปรุงกระบวนการผลิตให้สามารถรองรับความต้องการของตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจุบันอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลเกษตรได้นำ เทคโนโลยีอัตโนมัติ และ หลักการผลิตแบบลีน มาประยุกต์ใช้เพื่อลดต้นทุน ลดของเสีย และเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต เทคโนโลยีอัตโนมัติ เช่น หุ่นยนต์ในสายการผลิต ระบบเซนเซอร์อัจฉริยะ และการควบคุมคุณภาพแบบเรียลไทม์ ช่วยเพิ่มความแม่นยำและลดข้อผิดพลาดในการผลิต ขณะที่ หลักการผลิตแบบลีน ช่วยลดความสูญเสียเปล่าในทุกกระบวนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร และลดต้นทุนโดยรวม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ธุรกิจสามารถแข่งขันในตลาดได้อย่างยั่งยืน บริษัท สิริวัฒนาโลหะกิจ จำกัด เป็นผู้ผลิตเครื่องจักรกลเพื่อการเกษตรในจังหวัดอุดรธานี โดยเฉพาะการผลิต โรตารีพรวนดิน ซึ่งได้รับคำสั่งผลิตจากลูกค้าสูงถึง 7 เครื่องต่อวัน แต่ปัจจุบันบริษัทสามารถผลิตได้เพียง 5 เครื่องต่อวัน ทำให้กำลังการผลิตไม่เพียงพอ บริษัทต้องเปิดการทำงานล่วงเวลา (Overtime) เพื่อชดเชยกำลังการผลิต ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยสูงขึ้นและประสิทธิภาพการผลิตลดลง เพื่อแก้ปัญหานี้ ผู้วิจัยจึงให้ความสนใจในการพัฒนา กระบวนการผลิตเชิงระบบ โดยมุ่งเน้นการลดความสูญเสียเปล่าและเพิ่มประสิทธิภาพของ

กระบวนการผลิต ให้บริษัทสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างยั่งยืนในเชิงเศรษฐกิจ และเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันกับผู้ผลิตรายอื่นในตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.1 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการผลิตเครื่องจักรกลทางการเกษตร ในสายการประกอบโรตารีพรวนดินด้วยการประยุกต์ใช้ระบบการผลิตแบบลีน

2. ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1 ประสิทธิภาพการผลิต

ประสิทธิภาพการผลิต (Productivity Efficiency) [1] เป็นแนวคิดที่ใช้วัดความสามารถของระบบในการเปลี่ยนปัจจัยการผลิต (Input) เช่น ทรัพยากร วัตถุดิบ และแรงงาน ให้กลายเป็นผลผลิต (Output) อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยมีเป้าหมายในการเพิ่มคุณค่า ลดความสูญเสีย และยกระดับความสามารถในการแข่งขันในอุตสาหกรรม แนวคิดนี้สอดคล้องกับระบบการผลิตที่มีการจัดการอย่างเป็นระบบ เช่น Lean Manufacturing และ Six Sigma ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพด้วยการกำจัดความสูญเสียในทุกขั้นตอนของกระบวนการ สามารถการวัดประสิทธิภาพการผลิตสามารถแสดงเป็นสมการ 1

$$\text{ประสิทธิภาพการผลิต} = \frac{\text{ผลผลิต (Output)}}{\text{ปัจจัยการผลิต (Input)}} \quad (1)$$

ซึ่งคล้ายกับงานวิจัยของ Song Yang [2] ที่ปรับปรุงประสิทธิภาพและความปลอดภัยในการทำงานร่วมกันระหว่างคนและเครื่องจักร ด้วยการประยุกต์ใช้แนวคิดการผลิตแบบลีน เพื่อลดความสูญเสียเปล่าและเพิ่มประสิทธิภาพใน

กระบวนการผลิตโดยเน้นการออกแบบกระบวนการที่เป็นมาตรฐาน สภาพแวดล้อมในการทำงานที่เหมาะสม ผลการปรับปรุงสามารถช่วยให้กระบวนการผลิตมีความรวดเร็วและมีคุณภาพมากขึ้น สร้างความยั่งยืนในระบบการผลิตและเพิ่มความพึงพอใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน

2.2 ระบบการผลิตแบบลีน

ระบบการผลิตแบบลีนเป็นแนวคิดการบริหารการผลิตที่มุ่งเน้นการลดความสูญเปล่า (Waste) ในกระบวนการผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าและบริการ โดยตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าในเวลาที่เหมาะสม [3] แนวคิดนี้เริ่มจากระบบการผลิตของโตโยต้า (Toyota Production System: TPS) และกลายเป็นแนวทางในการปฏิบัติสำคัญในอุตสาหกรรมทั่วโลกโดยมีหลักการสำคัญซึ่งประกอบด้วย ระบุคุณค่า (Value) สร้างแผนผังสายธารแห่งคุณค่า (Value Stream Mapping) สร้างการไหลของกระบวนการ (Flow) การผลิตแบบดึง (Pull Production) และการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง คล้ายกับงานวิจัยของ Oksana Honcharenko [4] ใช้ระบบการผลิตแบบลีนวิเคราะห์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการทางธุรกิจจากหลากหลายอุตสาหกรรมเพื่อระบุและลดกิจกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่ม เช่น การผลิตมากเกินไป ผลการปรับปรุงสามารถลดต้นทุน เพิ่มคุณภาพของสินค้า และลดระยะเวลาของวงจรการผลิต กระบวนการผลิตเกิดความยืดหยุ่น ช่วยให้องค์กรตอบสนองต่อความผันผวนของตลาดได้ดีขึ้น และผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุด คือ การเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานผ่านการลดความสูญเสีย เช่น ลดเวลาในการรอคอยและข้อผิดพลาดในการผลิตได้

2.3 แผนผังสายธารแห่งคุณค่า

แผนผังสายธารแห่งคุณค่า (Value Stream Mapping: VSM) เป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญในระบบการผลิตแบบลีน (Lean Manufacturing) ซึ่งใช้วิเคราะห์และปรับปรุงกระบวนการผลิตโดยมุ่งเน้นการกำจัดกิจกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดมูลค่า (Non-Value Added Activities) สร้างกระบวนการผลิตที่มีความไหลลื่นมีประสิทธิภาพมากขึ้นโดยมีหลักการสำคัญประกอบด้วย [5] ระบุคุณค่า (Value Identification) สร้างแผนภาพสถานะปัจจุบัน (Current State Map) ออกแบบสถานะอนาคต (Future State Map) และดำเนินการปรับปรุง (Implementation) ซึ่งคล้ายกับงานวิจัยของ Mariusz Salwin, Karolina Pszczółkowska, Michał Patega and Andrzej Kraslawski [6] ใช้แผนภาพแห่งคุณค่าในการวิเคราะห์กระบวนการผลิตเครื่องมือช่างที่ใช้ในอุตสาหกรรมก่อสร้าง โดยเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการผลิตและลดการใช้พลังงานผลการปรับปรุงทำ

ให้ความพร้อมในการใช้งานของเครื่องจักรเพิ่มขึ้นจาก 70.3% เป็น 85.2% ประสิทธิภาพแรงงานในกระบวนการผลิตขึ้นรูปเพิ่มขึ้น 9.4% การใช้พลังงานลดลง 295,488 kWh ต่อปี คิดเป็นเงิน 53,253 ยูโร และสามารถเพิ่มประสิทธิภาพโดยรวมของเครื่องจักรได้

2.4 การจัดสมดุลสายการผลิต

การจัดสมดุลสายการผลิตเป็นกลยุทธ์สำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนในกระบวนการผลิต โดยมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างความต้องการของลูกค้าและความสามารถในการผลิตในแต่ละสถานี การจัดสมดุลที่เหมาะสมจะช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันขององค์กรในระยะยาว [7] โดยยึดหลักการตามการคำนวณค่าจังหวะความต้องการของลูกค้า (Takt Time) หมายถึงค่าเวลาเฉลี่ยที่ลูกค้าต้องการสินค้า (Demand Rate) ใช้เป็นตัวกำหนดว่ากระบวนการผลิตแต่ละส่วนควรทำงานด้วยความเร็วเท่าใดเพื่อให้ทันต่อความต้องการนำไปแบบเทียบกับรอบเวลาการผลิต (Cycle Time) หมายถึงเวลาเฉลี่ยที่ใช้ในแต่ละสถานีงาน (Workstation) สำหรับการผลิตสินค้าหนึ่งชิ้นซึ่งแต่ละสถานีควรมีรอบเวลาการผลิตที่ใกล้เคียงกับจังหวะความต้องการของลูกค้าเพื่อให้เกิดความสมดุล คล้ายกับงานวิจัยของ Onur Mesut Senaras [8] ปรับปรุงสายการผลิตที่ไม่มีความสมดุลส่งผลให้เกิดคอขวดและเวลาว่างในหลายสถานีงานส่งผลให้กระบวนการผลิตไม่มีประสิทธิภาพ โดยทำการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมดุลสายการผลิตและ จำลองสถานการณ์ที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงในระบบแบบไม่ต่อเนื่องหลังการปรับปรุงยังมีความยืดหยุ่นสูงซึ่งสามารถตอบสนองต่อความต้องการที่เปลี่ยนแปลงได้ดีขึ้นและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอย่างยั่งยืน

2.5 เครื่องมือควบคุมคุณภาพ

เครื่องมือควบคุมคุณภาพเป็นชุดเครื่องมือ และเทคนิคที่ใช้ในการวิเคราะห์ ติดตาม และปรับปรุงคุณภาพในกระบวนการผลิตหรือบริการ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อระบุและลดข้อผิดพลาด เพิ่มความสม่ำเสมอ และสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า [9] ซึ่งประกอบด้วย แผนตรวจสอบ (Check Sheet) แผนภูมิพาเรโต (Pareto Chart) กราฟการกระจาย (Scatter Diagram) ฮิสโตแกรม (Histogram) แผนผังก้างปลา (Fishbone Diagram) Graph (กราฟ) และแผนภูมิการควบคุม (Control Chart) เหมือนงานวิจัยของ Nina Aini Mahbubah and Moh. Jufriyanto [10] ใช้เครื่องมือควบคุมคุณภาพวิเคราะห์ปัญหาคุณภาพงานพิมพ์เสื้อจากปัญหา ตำแหน่งพิมพ์ผิด การรั่วของหน้าจอ และเสื้อสกปรกเพื่อระบุสาเหตุและแก้ไขปัญหานั้นจากนั้นแก้ไขปัญหาด้วยการฝึกอบรมพนักงาน การบำรุงรักษาเครื่องจักร และปรับปรุง

วัสดุ ผลลัพธ์การปรับปรุงแก้ไขสามารถลดข้อผิดพลาดได้จาก 45% เหลือ 20% และเพิ่มกำไรให้กับองค์กรได้ 15%

2.6 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การประยุกต์ใช้ระบบการผลิตแบบลีนเป็นแนวทางสำคัญที่องค์กรต่าง ๆ นำมาใช้ในการลดความสูญเปล่า เพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการผลิต ส่วนใหญ่มุ่งเน้นการประยุกต์ให้เข้ากับกระบวนการผลิตทางอุตสาหกรรม โดยเลือกใช้เครื่องมือได้หลากหลายเพื่อให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน เช่น การวิเคราะห์สายธารแห่งคุณค่า การจัดสมดุลสายการผลิต และเทคนิค ECRS คล้ายกับงานวิจัยของ

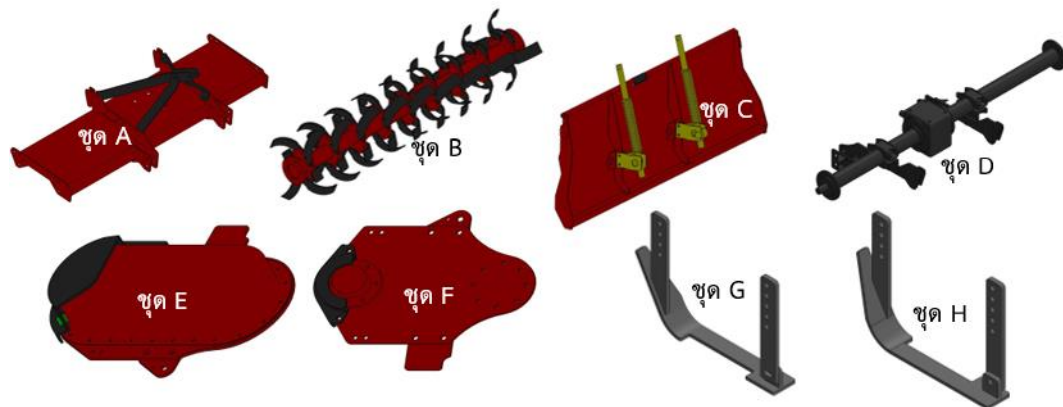
Syed Imran Zaman, Sharfuddin Ahmed Khan and Angappa Gunasekaran [11] ศึกษาและประยุกต์ใช้ระบบการผลิตแบบลีนเพิ่มประสิทธิภาพและลดความไร้ประสิทธิภาพในกระบวนการผลิตโดยปัญหาพบคือการสูญเสีย (Waste) ในกระบวนการ เช่น การผลิตที่มากเกินไป การรอคอยงาน และความซับซ้อนในการจัดการทรัพยากร สาเหตุเกิดจากการขาดการประยุกต์ใช้เครื่องมือที่เหมาะสมและไม่มีการปรับปรุงกระบวนการอย่างต่อเนื่อง วิธีการแก้ไขรวมถึงการใช้เทคนิคระบบการผลิตแบบลีน เช่น ระบบคัมบัง และแผนผังสายธารแห่งคุณค่า เพื่อระบุและลดขั้นตอนที่ไม่ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มพร้อมทั้งสร้างวัฒนธรรม

องค์กรที่ส่งเสริมความต่อเนื่องในการปรับปรุง ผลการปรับปรุงสามารถลดเวลารอคอย ลดต้นทุน และเพิ่มคุณภาพผลิตภัณฑ์ ส่งผลให้หลังการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ งานวิจัยของ Bressan, Alberto [12] ศึกษาและประยุกต์ใช้ระบบคัมบังในการปรับปรุงกระบวนการผลิตจากปัญหาการประสานงานที่ไม่เป็นระบบและการสูญเสียในการขนส่งซ้ำซ้อนและสินค้าคงคลังมีมากเกินไป สาเหตุเกิดจากขาดเครื่องมือจัดการกระบวนการผลิตที่มีประสิทธิภาพ วิธีการแก้ไขนำระบบคัมบังมาใช้เพื่อควบคุมการผลิตแบบดึงลดสินค้าคงคลังที่มีมากเกินไปและเพิ่มความโปร่งใสในกระบวนการผลิต ผลการปรับปรุงสามารถลดเวลารอคอยและความสูญเสียได้อย่างมีนัยสำคัญ สามารถประสิทธิภาพในการจัดการเพิ่มขึ้น สร้างความยืดหยุ่นและตอบสนองต่อคำสั่งซื้อของลูกค้าได้ดีขึ้น

3. วิธีดำเนินงานวิจัย

3.1 สำนวจสภาพปัจจุบัน

ผู้วิจัยสำวจสภาพปัจจุบันของสายการผลิตโรตารีพรวนดินของ บริษัท สิริวัฒนาโลหะกิจ จำกัด เริ่มจากการศึกษาส่วนประกอบของโรตารีพรวนดิน ดังแสดงในรูปที่ 1



รูปที่ 1 ส่วนประกอบของโรตารี

จากรูปที่ 1 แสดงชิ้นส่วนเครื่องจักรกลทางการเกษตร ส่วนประกอบโรตารีพรวนดิน ซึ่งแบ่งออกเป็น 8 ชุด ดังนี้

ชุด A : ฝากระโปรงบน เป็นส่วนประกอบที่ครอบคลุมบริเวณด้านบนของเครื่องจักรเพื่อป้องกันสิ่งสกปรกและเพิ่มความปลอดภัย

ชุด B : จอบหมุน เป็นส่วนที่ทำหน้าที่พรวนดินโดยจอบหมุนจะทำการตัดดินและวัชพืชให้มีความละเอียดเหมาะสมกับการเพาะปลูก

ชุด C : ฝาท้าย เป็นฝาครอบด้านหลังของโรตารี ช่วยควบคุมการกระจายตัวของดินหลังจากการพรวน

ชุด D : ท่อต่อหัวเกียร์ เป็นท่อที่เชื่อมต่อจากระบบส่งกำลังไปยังใบจอบหมุน ทำหน้าที่ถ่ายทอดแรงขับเคลื่อนไปยังชุดทำงาน

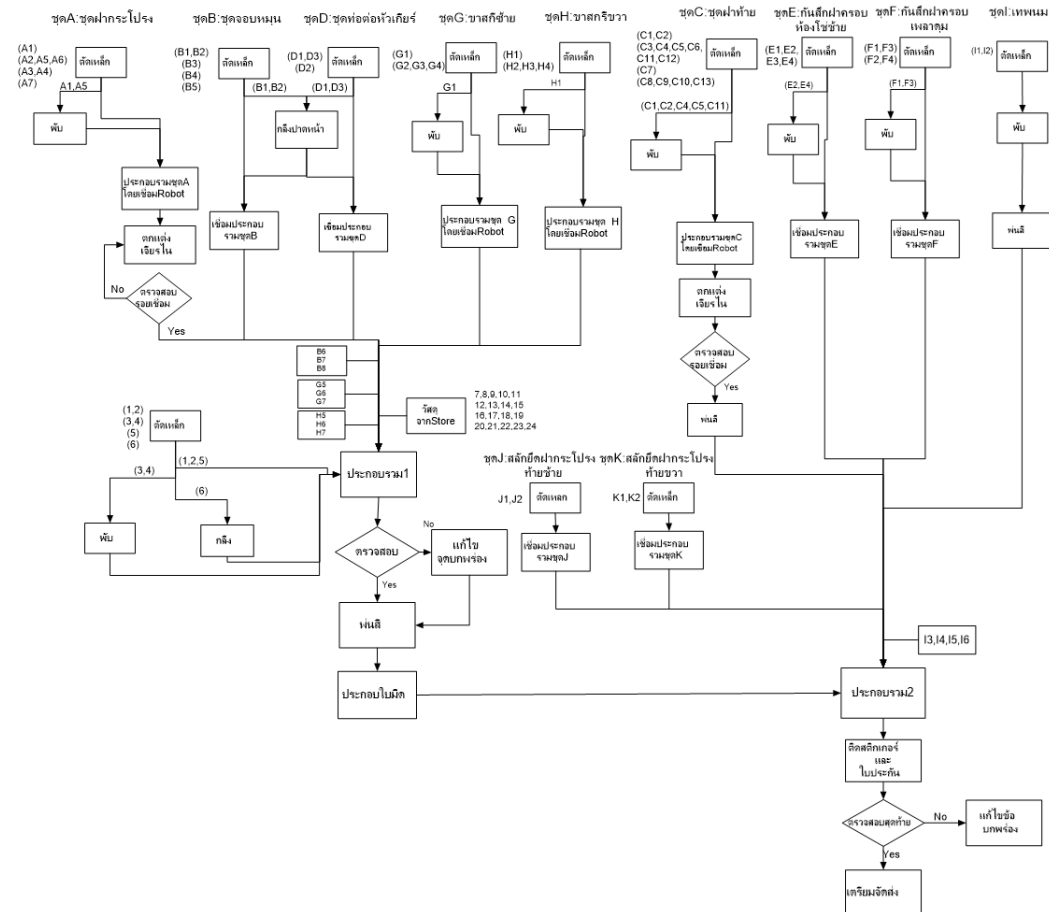
ชุด E : กันสีกฝาครอบห้องโซ่ซ่าย เป็นอุปกรณ์ที่ช่วยป้องกันการสึกหรอในฝาครอบห้องโซ่ซ่าย เพื่อยืดอายุการใช้งานของระบบ

ชุด F : กันสีกฝาคกรอบเพลาดุม เป็นส่วนป้องกันการสึกหรอในบริเวณฝาคกรอบเพลาดุม ช่วยลดการเสียดสีและการสึกกร่อน

ชุด G : ขาสกริช้าย เป็นโครงสร้างที่ช่วยพยุงและควบคุมการทำงานของเครื่องจักรด้านซ้าย

ชุด H : ขาสกริชวา เป็นโครงสร้างที่คล้ายกับขาสกริช้าย แต่ทำหน้าที่ในฝั่งขวาของเครื่องจักร

จากข้อมูลส่วนประกอบของโรตารีพรวนดิน ผู้วิจัยนำมาเขียนแผนผังการไหลของกระบวนการผลิต (Process Flow Diagram) ดังแสดงในรูปที่ 2



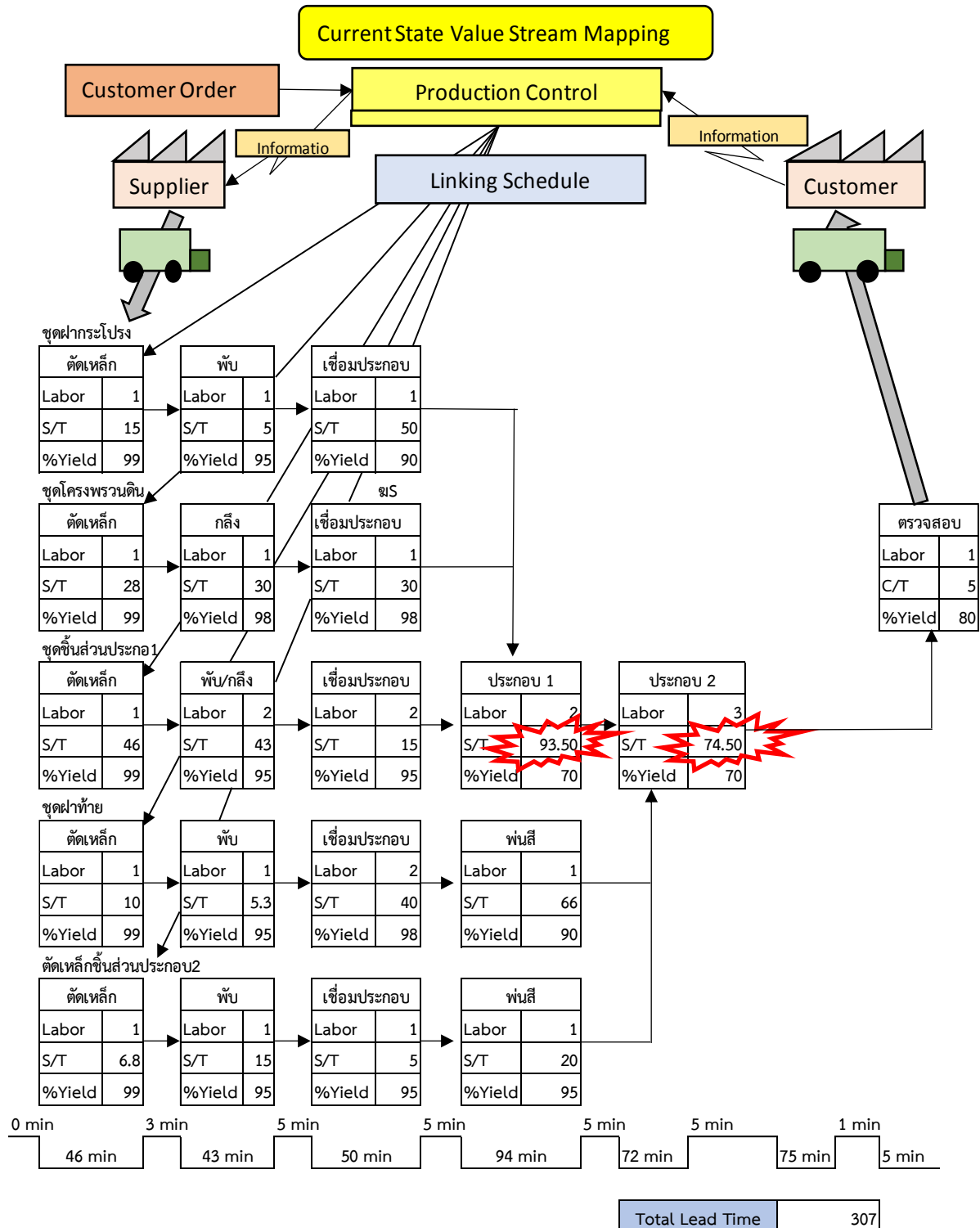
รูปที่ 2 แผนผังการไหลของกระบวนการผลิตโรตารีพรวนดิน

จากรูปที่ 2 แผนภาพแสดงกระบวนการประกอบชิ้นส่วน ซึ่งมีขั้นตอนการทำงานที่เป็นระบบและเป็นลำดับ เริ่มจากการเตรียมชิ้นเล็ก ๆ และส่วนประกอบหลักก่อนเข้าสู่กระบวนการประกอบโดยใช้ Robot และแรงงานคน จากนั้นมีการตรวจสอบคุณภาพของชิ้นงาน เพื่อให้แน่ใจว่าถูกต้องตามมาตรฐาน หากพบปัญหาจะต้องมีการแก้ไขก่อนส่งต่อไปยังขั้นตอนถัดไป ขั้นตอนสุดท้ายคือการประกอบชิ้นสุดท้าย การตรวจสอบความเรียบร้อย และการติดสติ๊กเกอร์เพื่อเตรียมสินค้าให้พร้อมส่งต่อไปยังลูกค้า ผู้วิจัยจึงต้องศึกษาเวลาในการผลิตแต่ละขั้นตอน โดยใช้แผนผังสายธารแห่งคุณค่า (Value Stream Mapping: VSM) เพื่อระบุปัญหาของกระบวนการผลิตทำให้มองเห็นภาพรวมของการไหลในการทำงาน ดังแสดงในรูปที่ 3

จากรูปที่ 3 กระบวนการเริ่มจากซัพพลายเออร์ส่งวัตถุดิบเข้าสู่ระบบการผลิตผ่านการควบคุมการผลิตและกำหนดตารางการทำงาน แต่ละขั้นตอนการผลิตมีระยะเวลาและอัตราผลตอบแทน (%Yield) ที่แตกต่างกัน จุดที่มีปัญหาคือกระบวนการประกอบ 1 และ 2 ซึ่งมีอัตราผลตอบแทนต่ำ (70%) และเป็นคอขวดรวมเวลาในการผลิตทั้งหมดอยู่ที่ 307 นาที ซึ่งแสดงให้เห็นโอกาสในการปรับปรุงเพื่อลดของเสียและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ผู้วิจัยจึงต้องมีการกำหนดค่าจํานวนความต้องการของลูกค้า (Takt Time) เพื่อใช้ในการเปรียบเทียบกับรอบเวลาการผลิตด้วยวิธีการคำนวณจากข้อมูลเวลาการทำงานเฉลี่ยปกติต่อวันกับความต้องการของลูกค้า ดังนี้

- เวลาทำงานเฉลี่ยปกติต่อวัน 480 นาทีต่อวัน
- ความต้องการของลูกค้า 7 เครื่องต่อวัน

$$\text{Takt Time} = 480/7 = 68.57 \text{ นาทีต่อเครื่อง}$$



รูปที่ 3 แผนผังสายธารแห่งคุณค่ากระบวนการผลิตโรตารีพรวนดิน

แผนผังสายธารแห่งคุณค่ากระบวนการผลิตโรตารีพรวนดินปัจจุบันมีกำลังการผลิต (Capacity) จากเวลาทำงาน

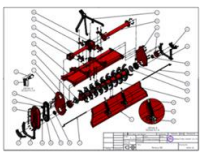
เฉลี่ยปกติต่อวัน 480 นาที รอบเวลาการผลิตก่อนการปรับปรุง 94 นาทีต่อเครื่อง = $480/94 = 5$ เครื่องต่อวัน

เป้าหมายในการผลิต = 7 เครื่องต่อวัน
 ประสิทธิภาพกระบวนการผลิต = $(5/7) * 100$
 = 70.42%

3.2 การเก็บข้อมูลและคำนวณเวลามาตรฐาน

จากการสำรวจสภาพปัจจุบันของการผลิตโรตารีพรวนดิน ซึ่งมีรอบเวลาการผลิตสูงกว่าค่าจ้างเหมาความต้องการของลูกค้า มีอัตราส่วนของผลิตภัณฑ์ที่ได้ตามมาตรฐานคุณภาพจากกระบวนการผลิต (Yield) 70% ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลรอบเวลาการผลิตโดยใช้แผนภูมิการไหลของกระบวนการผลิต (Process Flow Chart) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.2.1 การหาเวลามาตรฐานสำหรับการประกอบโรตารีสถานีงานที่ 1 ดังแสดงในรูปที่ 4

แผนภูมิการไหลของกระบวนการผลิต ☒ คน ☐ วัสดุ ☐ เครื่องจักร					
ชื่อหน่วยงาน: บริษัท สิริวัฒนาโลหะกิจ จำกัด ที่ตั้ง: เลขที่ 135 หมู่ที่ 2 ต.นิคมสงเคราะห์ อ.เมือง จ.อุดรธานี กรรมวิธี: การประกอบโรตารีพรวนดินสถานีงานที่ 1					
	ระยะทาง (เมตร)	เวลา (นาฬิกา)	สัญลักษณ์		
			●	➔	■ ▼
1. เคลื่อนย้ายเครื่องวางที่แทนประกอบ	2.6	0.3		➔	
2. เดินไป-กลับ หยิบชุดพอร์ดหัวเกียร์ตัวล่าง	1.8	0.05		➔	
3. ใส่ชุดพอร์ดหัวเกียร์ตัวล่าง	0	2	●		
4. เคลื่อนชุดหัวเกียร์มาแทนประกอบ	3	0.15		➔	
5. ประกอบชุดหัวเกียร์	0	6	●		
6. เดินไป-กลับ หยิบชุดพอร์ดหัวเกียร์ตัวบน	1.8	0.05		➔	
7. ใส่ชุดพอร์ดหัวเกียร์ตัวบน	0	2	●		
8. เดินไป-กลับ หยิบชุดผ้าข้าง	2.2	0.05		➔	
9. ประกอบชุดผ้าข้าง	0	8	●		
10. เดินไป-กลับ หยิบขาสกรู	0	0.1		➔	
11. ประกอบขาสกรู	3.8	2	●		
12. ใช้ส่วนข้อต่อทุกตัวแน่น	0	5	●		
13. นำเครื่องออกจากแท่นประกอบ	8	1.3	●		
14. เคลื่อนชุดพรวนดินมาที่จุดประกอบ	6.4	1.3		➔	
15. ประกอบชุดพรวนดิน	0	7	●		
16. ยกเครื่องตั้งขึ้นแนวตั้ง	0	0.1	●		
17. เดินไป-กลับ หยิบผ้าท้ายและน็อต	5	6		➔	
18. ประกอบใส่ผ้าท้าย	0	10	●		
19. เจียรตบแต่งส่วนประกอบ	0	5	●		
20. เดินไป-กลับ หยิบน้ำมัน	6	2		➔	
21. ใส่น้ำมันลงเครื่อง 3 ตำแหน่ง	0	10	●		
22. เคลื่อนเครื่องทดสอบมาที่จุดทดสอบ	0	0.3		➔	
23. ทดสอบการหมุน	0	5			■
24. จัดเก็บเครื่องมือส่งพื้นที่	0	0.3			▼
รวม	40.6		12	10	1 1
เวลาเฉลี่ยปกติ (Normal Time)		74			
เวลาเผื่อ (Allowance Time)					
- เวลาเผื่อความส่วนบุคคล = 10% ของ OT = 7.4					
- เวลาเผื่อความเหนื่อยล้า = 8% ของ OT = 5.9					
- เวลาเผื่ออุบัติเหตุ = 2% ของ OT = 1.4					
- เวลาเผื่ออุบัติเหตุ = 1.5% ของ OT = 1.1					
- เวลาเผื่ออื่น ๆ = 5% ของ OT = 3.7					
รวม = 19.50					
เวลามาตรฐาน (Standard Time) = Normal Time + Allowance Time = 74+19.50 = 93.50					

รูปที่ 4 แผนภูมิการไหลการประกอบโรตารีสถานีงานที่ 1

จากรูปที่ 4 แสดงแผนภูมิการไหลของกระบวนการผลิตประกอบโรตารีสถานีงานที่ 1 พบว่าเวลามาตรฐานในการผลิตคือ 93.50 นาที ซึ่งเป็นเวลาที่เกินกว่าจ้างเหมาความต้องการของลูกค้าอยู่ 24.93 นาที

3.2.1 การหาเวลามาตรฐานสำหรับการประกอบโรตารีสถานีงานที่ 2 ดังแสดงในรูปที่ 5

แผนภูมิการไหลของกระบวนการผลิต ☒ คน ☐ วัสดุ ☐ เครื่องจักร					
ชื่อหน่วยงาน: บริษัท สิริวัฒนาโลหะกิจ จำกัด ที่ตั้ง: เลขที่ 135 หมู่ที่ 2 ต.นิคมสงเคราะห์ อ.เมือง จ.อุดรธานี กรรมวิธี: การประกอบโรตารีพรวนดินสถานีงานที่ 2 (ชุดเทพพนม)					
	ระยะทาง (เมตร)	เวลา (นาฬิกา)	สัญลักษณ์		
			●	➔	■ ▼
1. เคลื่อนย้ายเครื่องวางที่แทนประกอบ	0	0.3		➔	
2. ใส่ใบมีด ชุดน็อต และวงแหวน	0	25	●		
3. ยิงส่วนเพื่อขึ้นน็อต	0	7	●		
4. ตรวจสอบการยิงและขันสลักสัญลักษณ์	0	3			■
5. ตีปากเกลียว	0	5	●		
6. เคลื่อนย้ายเครื่องมาที่จุดประกอบสุดท้าย	8	1		➔	
7. เคาะเหล็กบริเวณใส่ผ้าท้าย	0	0.2	●		
8. เดินไป-กลับ หยิบผ้าท้ายและราวผ้าท้าย	10	1		➔	
9. เจียรผ้าท้าย	0	0.2	●		
10. ประกอบผ้าท้าย	0	1.2	●		
11. เดินไป-กลับ หยิบน็อตและเครื่องมือ	3.5	0.5		➔	
12. ดัดเหล็กบริเวณหลัก	0	0.3	●		
13. เดินไป-กลับ หยิบชุดสปริงและชุดเทพ	4	1		➔	
14. ประกอบสปริงและชุดเทพพนม	0	3	●		
15. เดินไป-กลับ หยิบน็อต	3.5	0.1		➔	
16. ใส่ชุดและจุด	0	0.2	●		
17. ใช้ส่วนขึ้นน็อตแต่ละจุด	0	0.3	●		
18. ยกเครื่องขึ้น	1	0.10	●		
19. ใช้ส่วนขึ้นน็อต	0	0.2	●		
20. เคลื่อนย้ายเครื่องออกจากจุดประกอบ	10	1		➔	
21. เตรียมสี	0	1.3	●		
22. แต่งสีชุดที่บกพร่อง	0	7	●		
รวม	40		14	7	1
เวลาเฉลี่ยปกติ (Normal Time)		58.9			
เวลาเผื่อ (Allowance Time)					
- เวลาเผื่อความส่วนบุคคล = 10% ของ OT = 5.9					
- เวลาเผื่อความเหนื่อยล้า = 8% ของ OT = 4.7					
- เวลาเผื่ออุบัติเหตุ = 2% ของ OT = 1.2					
- เวลาเผื่ออุบัติเหตุ = 1.5% ของ OT = 0.9					
- เวลาเผื่ออื่น ๆ = 5% ของ OT = 2.9					
รวม = 15.60					
เวลามาตรฐาน (Standard Time) = Normal Time + Allowance Time = 58.90+15.60 = 74.50					
หมายเหตุ OT = Operation Time = เวลาปฏิบัติงานที่วิเคราะห์ได้เบื้องต้น					

รูปที่ 5 แผนภูมิการไหลการประกอบโรตารีสถานีงานที่ 2

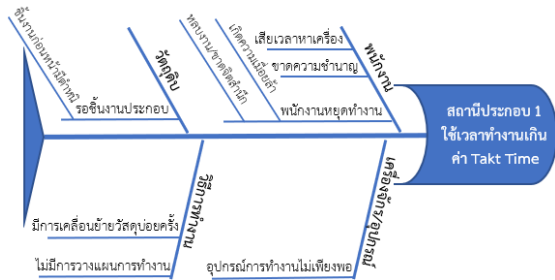
จากรูปที่ 5 แสดงแผนภูมิการไหลของกระบวนการผลิตประกอบโรตารีสถานีงานที่ 2 ชุดเทพพนม พบว่าเวลามาตรฐานในการผลิตคือ 74.50 นาที ซึ่งเป็นเวลาที่เกินกว่าจ้างเหมาความต้องการของลูกค้าอยู่ 5.93 นาที

3.3 วิเคราะห์ปัญหาและกำหนดแนวทางการแก้ไข

จากข้อมูลรอบเวลามาตรฐานของกระบวนการประกอบโรตารีพรวนดินและชุดเทพพนมพบว่าปัญหาหลักเกิดจาก

กระบวนการปฏิบัติงานที่ไม่มีความสมดุลและขาดความสอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า ผู้วิจัยจึงเลือกใช้แผนผังก้างปลา (Fishbone Diagram) ในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา ดังข้อมูลต่อไปนี้

3.3.1 การวิเคราะห์ปัญหากระบวนการประกอบโรตารี ด้วยแผนผังก้างปลาสถานีประกอบที่ 1 ดังแสดงในรูปที่ 6



รูปที่ 6 แผนผังก้างปลาวิเคราะห์ปัญหาสถานีประกอบที่ 1

จากรูปที่ 6 พบว่ากระบวนการประกอบโรตารี มีการเคลื่อนย้ายวัสดุระหว่างกระบวนการบ่อยครั้งส่งผลให้เกิดความล่าช้าและพนักงานเกิดความเมื่อยล้า โดยขั้นตอนการเคลื่อนย้ายก่อนการปรับปรุง ดังแสดงได้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ขั้นตอนการเคลื่อนย้ายก่อนการปรับปรุง

ครั้งที่	ภาพประกอบ	กระบวนการ
1		เคลื่อนย้ายฝากระโปรงวาง บนแท่นประกอบ
2		เคลื่อนชุดหัวเกียร์มายังสายประกอบ
3		เคลื่อนย้ายเครื่องออกจากแท่นประกอบ
4		เคลื่อนย้ายชุดพรวนดินมายังจุดประกอบ
5		ยกเครื่องตั้งขึ้นในแนวตั้ง

6



เคลื่อนย้ายเครื่องมาจุดทดสอบการหมุน

7



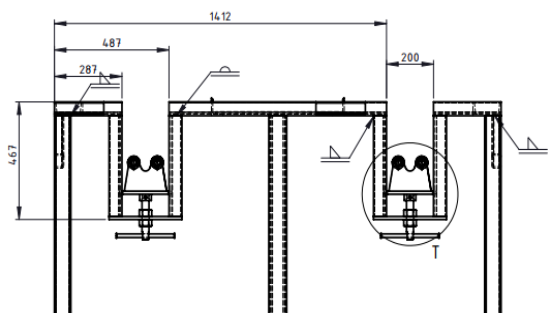
เคลื่อนจัดเก็บเตรียมส่งพ่นสี

จากตารางที่ 1 แสดงปัญหาความสูญเปล่าจากขั้นตอนการเคลื่อนย้ายวัสดุที่เกิดขึ้นในกระบวนการประกอบโรตารี 1 ชุด ซึ่งมีมากถึง 7 ขั้นตอน ต้องใช้คนเป็นอุปกรณ์ในการเคลื่อนย้ายเนื่องจากชิ้นส่วนที่ประกอบมีน้ำหนักมากและโต๊ะประกอบไม่สามารถประกอบราวผานพรวนได้จึงต้องย้ายเครื่องลงมาจากโต๊ะประกอบเพื่อวางบนที่พื้นแนวนอนเพื่อประกอบราวผานพรวนก่อน ส่งผลให้สูญเสียเวลาในการประกอบและการเคลื่อนย้ายบ่อยครั้งทำให้พนักงานเกิดความเมื่อยล้า ผู้วิจัยจึงกำหนดแนวทางในการแก้ไข ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 กำหนดแนวทางการแก้ไขการประกอบโรตารี 1

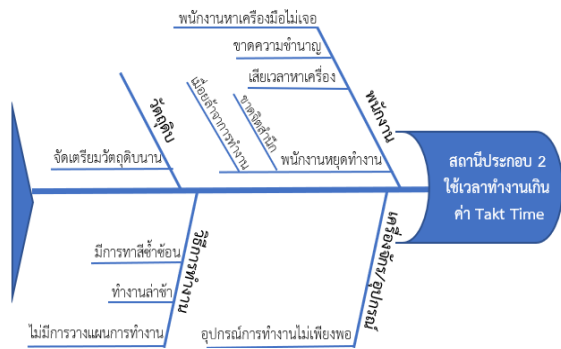
ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
การประกอบโรตารีใช้เวลาเกินค่า Takt Time	มีการเคลื่อนย้ายบ่อยเกิดความเมื่อยล้าพนักงานขาดความรู้	ออกแบบ-สร้างโต๊ะประกอบใหม่จัดทำ WI

จากตารางที่ 2 แนวทางการแก้ไขปัญหาการประกอบโรตารี ผู้วิจัยนำมาออกแบบโต๊ะประกอบที่สามารถประกอบได้แบบเบ็ดเสร็จเพื่อลดการใช้คนเคลื่อนย้ายและแนวทางการจะประกอบได้ครั้งละ 2 เครื่อง ดังแสดงในรูปที่ 7



รูปที่ 7 การออกแบบโต๊ะประกอบโรตารี

3.3.2 การวิเคราะห์ปัญหากระบวนการประกอบโรตารี ด้วยแผนผังก้างปลาสถานีประกอบที่ 2 ดังแสดงในรูปที่ 8



รูปที่ 8 แผนผังก้างปลาวิเคราะห์ปัญหาสถานีประกอบที่ 2

จากรูปที่ 8 พบว่ากระบวนการประกอบที่ 2 ชุดเทพพนม พบว่าขั้นตอนการทาสีพนักงานมีการทำงานซ้ำซ้อน ขาดการวางแผนในการประกอบ พนักงานขาดความชำนาญ ส่งผลให้สูญเสียเวลา ผู้วิจัยจึงนำกำหนดแนวทางในการแก้ไข ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 กำหนดแนวทางการแก้ไขการประกอบโรตารี 1

ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
ประกอบชุดเทพพนม ใช้เวลาเกินค่า Takt Time	พ่นสีซ้ำซ้อน	ปรับวิธีการทำงาน
	ไม่มีการวางแผน	จัดทำ WI
	ขาดความชำนาญ	
	ขาดจิตสำนึก	จัดอบรมพนักงาน

จากตารางที่ 3 แนวทางการแก้ไขปัญหาการประกอบชุดเทพพนมใช้เวลาทำงานเกินค่าจึงหะความต้องการของลูกค้าเนื่องจากขั้นตอนการทาสีมีการทำงานที่ซ้ำซ้อน ผู้วิจัยจึงนำวิเคราะห์ปัญหาซ้ำอีกครั้งเพื่อค้นหาสาเหตุของปัญหาที่แท้จริงด้วยเทคนิคการตั้งคำถาม ทำไม ทำไม ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 วิเคราะห์ปัญหาการทาสีซ้ำซ้อน

ปัญหา	ทำไม	ทำไม	ทำไม
พ่นสีซ้ำซ้อน	เพราะว่า: สีหลุดลอก	เพราะว่า: เกิดการเคาะและงัดเพื่อให้ประกอบเข้า	เพราะว่า: การเชื่อมทำให้เหล็กขยายตัว
มาตรการตอบโต้			
ต้องปรับให้ได้ขนาดหลังจากการเชื่อมด้วยการออกแบบอุปกรณ์กำหนดขนาด			

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนการทาสีชุดเทพพนมเกิดความซ้ำซ้อนเนื่องจากบางจุดเกิดสีหลุดเป็นรอยลอก ซึ่งเกิดจากการเคาะและงัดส่วนขณะทำการประกอบ ดังแสดงในรูปที่ 9



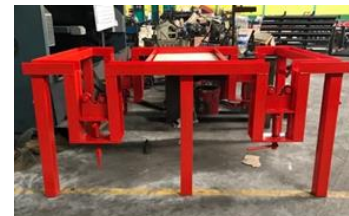
รูปที่ 9 การประกอบชุดเทพพนมก่อนการปรับปรุง

จากรูปที่ 9 มาตรการตอบโต้ จากการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาแนะนำให้ มีการออกแบบอุปกรณ์กำหนดขนาดเพื่อใช้ในการทดสอบขณะทำการเชื่อมก่อนส่งชิ้นส่วนอุปกรณ์มายังสายการประกอบเพื่อลดการจัดและเคาะของพนักงานขณะทำการประกอบ

4. ผลการดำเนินงานวิจัย

จากการสรุปผลการกำหนดแนวทางการแก้ไข ผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงแก้ไข ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 การปรับปรุงแก้ไขปัญหาสถานีงานประกอบที่ 1 มีรอบเวลาการผลิตเกินค่าจึงหะความต้องการของลูกค้า จากการกำหนดแนวทางการแก้ไขผู้วิจัยได้ออกแบบโต๊ะประกอบโรตารีเพื่อลดการเคลื่อนย้ายวัสดุในระหว่างกระบวนการและสามารถประกอบได้พร้อมกัน 2 เครื่อง จากนั้นนำไปจัดสร้างอุปกรณ์ต้นแบบ ดังแสดงในรูปที่ 10



รูปที่ 10 โต๊ะอุปกรณ์ต้นแบบในการประกอบโรตารี

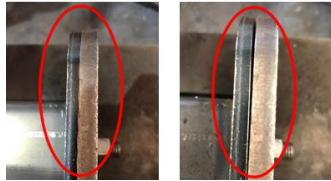
จากรูปที่ 10 หลังจากจัดสร้างโต๊ะอุปกรณ์ต้นแบบ ผู้วิจัยนำไปทดสอบใช้งานจริงในกระบวนการประกอบโรตารีพรุนดิน ดังแสดงในรูปที่ 11



รูปที่ 11 การทดสอบใช้งานจริงของโต๊ะประกอบโรตารี

กระบวนการผลิตสามารถผลิตได้ตามความต้องการของลูกค้าในเวลาทำงานเฉลี่ยปกติต่อวัน

4.2 การปรับปรุงปัญหาสถานีงานประกอบที่ 2 การทาสีซ้ำซ้อน สาเหตุจากการเคาะและจัดชิ้นส่วนในกระบวนการประกอบโดยเฉพาะชิ้นส่วนซีพพอร์ตฝากระโปรงบน และสลักหูสปริง ปัญหาเกิดจากขั้นตอนการเชื่อมด้วยแขนกลเหล็กที่ใช้สำหรับผลิตชิ้นส่วนจะมีความหนาที่แตกต่างกันคือ 6 มิลลิเมตร กับ 9 มิลลิเมตร ทำให้ขณะเชื่อมเกิดการสะสมความร้อนเกิดการบิดและหดตัว ดังแสดงในรูปที่ 13



รูปที่ 13 ความหนาที่แตกต่างกันของวัสดุในการผลิต

จากรูปที่ 13 ผู้วิจัยออกแบบจัดทำอุปกรณ์การตรวจสอบระยะความยาว คือ แท่งเหล็กที่มีขนาดพอดีกับชุดฝาท้าย มีลักษณะเป็นแท่งเหล็กยาว 158.6 เซนติเมตร ใช้กับโรตารีรุ่น RT-165 และแท่งเหล็กยาว 176.1 เซนติเมตร ใช้กับรุ่น RT-185 แสดงดังรูปที่ 14



รูปที่ 14 อุปกรณ์ตรวจสอบระยะความยาวฝากระโปรงบน

จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการแก้ไขปัญหาของสลักหูสปริง โดยเริ่มต้นจากการเก็บข้อมูลกระบวนการผลิตสลักหูสปริงขนาดตลอด 150 ชิ้น การตรวจสอบทั่วไปที่ระดับ 3 ค่า AQL = 2.5% ทำการชักตัวอย่างเพื่อตรวจสอบจำนวน 32 ชิ้น โดยมีเงื่อนไข ความกว้าง 30 ± 0.5 มิลลิเมตร หากพบข้อบกพร่องไม่เกิน 2 ชิ้น ให้ยอมรับการผลิตแต่หากพบ 3 ชิ้นขึ้นไปให้ปฏิเสธการผลิต ดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แผนการชักตัวอย่างสลักหูสปริง ก่อนปรับปรุง

ชิ้นที่	ก่อนเชื่อม	หลังเชื่อม	ชิ้นที่	ก่อนเชื่อม	หลังเชื่อม
1	26.5	25	17	25.4	24.3
2	26.5	25.5	18	27.1	26.4
3	26.6	25	19	25.4	24.1
4	25.5	24.9	20	25.5	24.1
5	25.5	24.6	21	25.6	24.5
6	26.6	25.2	22	25.8	24.1

7	25.6	24.4	23	25.6	24.2
8	26.2	24.2	24	25.7	24.5
9	25.8	25	25	26.8	25.1
10	25.9	24.8	26	25.4	24.2
11	26.1	25.2	27	26.5	25.3
12	27.2	26.5	28	26.5	24.9
13	25.5	24.8	29	25.4	25.1
14	26.8	25.3	30	25.2	24.5
15	27.2	26.1	31	26.4	25.3
16	26.4	25.9	32	26.5	25.5

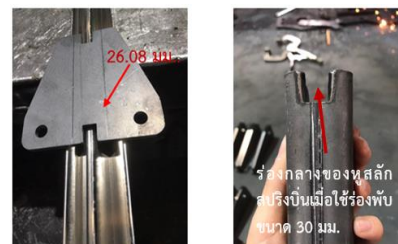
จากตารางที่ 7 ผลการตรวจสอบสลักหูสปริงจำนวน 32 ชิ้น พบว่าได้รับการปฏิเสธทุกชิ้น ทั้งก่อนและหลังการเชื่อมประกอบ แต่จากการตรวจสอบการทำงานจริงของพนักงานเมื่อได้รับชิ้นงานไปประกอบ ทำให้ทราบวาระยะความกว้างของสลักหูสปริงไม่ได้ขนาดตามที่กำหนดไว้ตั้งแต่ขั้นตอนการพับที่มีขนาดความกว้าง 26.08 มิลลิเมตร และเส้นผ่านศูนย์กลางด้ามสปริง 29 มิลลิเมตร ดังแสดงในรูปที่ 15



รูปที่ 15 ลักษณะปัญหาของสลักหูสปริง

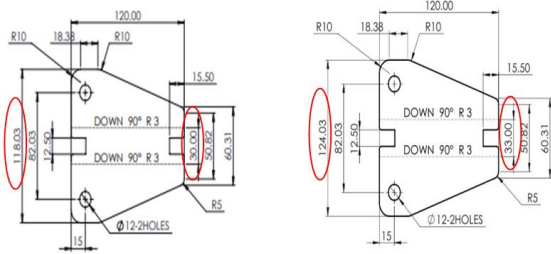
จากรูปที่ 15 เป็นสาเหตุให้พนักงานต้องจัดสลักให้กว้างขึ้นเพื่อจะใส่ด้ามสปริงได้พอดี ส่งผลให้เสียเวลาในการประกอบและทำให้ชิ้นงานบานออกไม่แข็งแรงและไม่สวยงาม รวมถึงเกิดความเสียหายต้องทำการซ่อม

จากนั้นผู้วิจัยทำการศึกษาขั้นตอนการพับสลักหูสปริงพบว่าวิธีการพับไม่สามารถพับให้ได้ขนาดความกว้าง 30 ± 0.5 มิลลิเมตร ได้เนื่องจากร่องพับขนาด 30 มิลลิเมตร ไม่สามารถพับร่องกลางของสลักหูสปริงได้ จึงต้องใช้ร่องการพับขนาดความกว้าง 25 มิลลิเมตร ซึ่งทำให้ระยะความกว้างหลังการพับแคบกว่า 30 มิลลิเมตร เฉลี่ยความกว้างทำได้สูงสุดที่เฉลี่ย 26.08 มิลลิเมตร ดังแสดงในรูปที่ 16



รูปที่ 16 การพับสลักหูสปริง

จากรูปที่ 16 ผู้วิจัยแนะนำให้สายการผลิตแก้ไขแบบงาน โดยเพิ่มระยะความกว้างของรอยบากจาก 30 มิลลิเมตร เป็น 33 มิลลิเมตร และความกว้างจาก 118 มิลลิเมตร เป็น 124.03 มิลลิเมตร รวมถึงการสร้างสลักสอดไว้ในร่องเพื่อ ป้องกันการหลุดขณะเชื่อม ดังแสดงในรูปที่ 17



รูปที่ 17 แบบชิ้นส่วนหลักสปริง ก่อนและหลังปรับปรุง

หลังจากการออกแบบชิ้นงานหลักสปริงแล้วนำไปเข้า กระบวนการแปรรูปเรียบร้อยแล้ว ก่อนนำไปเข้าขั้นตอนงาน เชื่อมผู้วิจัยทำการออกแบบอุปกรณ์ป้องกันการหลุดของ ชิ้นงาน ดังแสดงในรูปที่ 18



รูปที่ 18 อุปกรณ์ป้องกันการหลุดขณะเชื่อม

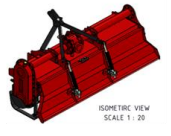
จากนั้นทำการชักตัวอย่างเพื่อตรวจสอบอีกครั้งจำนวน 32 ชิ้น ผลการตรวจสอบ ดังแสดงในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แผนการชักตัวอย่างหลักสปริง หลังปรับปรุง

ครั้งที่	ก่อนเชื่อม	หลังเชื่อม	ครั้งที่	ก่อนเชื่อม	หลังเชื่อม
1	30.4	30.4	17	30.1	30.1
2	30.2	30.2	18	29.8	29.8
3	30.5	30.5	19	30.4	30.4
4	29.8	29.8	20	30.1	30.1
5	30.0	30.0	21	30.6	30.5
6	30.0	30.0	22	29.6	29.6
7	31.2	31.2	23	30.3	30.3
8	29.8	29.8	24	30.4	30.4
9	30.2	30.2	25	30.4	30.4
10	30.5	30.5	26	29.9	29.9
11	30.4	30.4	27	29.9	29.8
12	30.2	30.2	28	30.0	30.0
13	29.9	29.9	29	30.4	30.4

14	30.0	30.0	30	29.2	29.2
15	29.6	29.6	31	29.6	29.8
16	29.5	29.5	32	30.5	30.5

ผลจากการตรวจสอบหลักสปริงจำนวน 32 ชิ้น พบว่า หลักสปริงได้รับการยอมรับทุกชิ้น เนื่องจากระยะความ กว้างจากการปั๊มในพิคที่กำหนดไว้ และหลังขั้นตอนการ เชื่อมชิ้นงานมีขนาดความกว้างเท่าเดิม ส่งผลให้รอบเวลา การผลิตในสถานีนงานประกอบ 2 การเตรียมสีและแต้มสีจุดที่ บกพร่องลดลง = 1.3 นาที + 7 นาทีต่อการประกอบ 1 เครื่อง = 8.30 นาที จากนั้นผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลขั้นตอน การปฏิบัติงานและเวลามาตรฐานของแต่ละขั้นตอน ด้วย แผนภูมิการไหลของกระบวนการผลิต หลังการปรับปรุง ดัง แสดงในรูปที่ 19

แผนภูมิการไหลของกระบวนการผลิต				☐ คน	☒ วัสดุ	☐ เครื่องจักร
ชื่อหน่วยงาน: บริษัท สิริวัฒนาโลหะกิจ จำกัด ที่ตั้ง: เลขที่ 135 หมู่ที่ 2 ต.นิคมสงเคราะห์ อ.เมือง จ.อุดรธานี กรรมวิธี: การประกอบโรตารีพรมดินสถานีงานที่ 2 (ชุดเทพพนม) (หลังการปรับปรุง) ขั้นตอนการปฏิบัติงาน				 ISOMETRIC VIEW SCALE 1: 20		
	ระยะทาง (เมตร)	เวลา (นาที)	สัญลักษณ์			
1. เคลื่อนย้ายเครื่องวางที่แทนประกอบ	0	0.3	●	➡	■	▼
2. ใส่ไม้มัด ชุดน็อต และวงแหวน	0	25	●			
3. ยิงสว่านเพื่อขันน็อต	0	7	●			
4. ตรวจสอบการยิงและขีดสัญลักษณ์	0	3			■	
5. ตัดแปกลีว	0	5	●			
6. เคลื่อนย้ายเครื่องมือมาที่จุดประกอบสุดท้าย	8	1		➡		
7. เคาะเหล็กบริเวณใส่ผ้าห้าย	0	0.2	●			
8. เดินไป-กลับ หยิบผ้าห้ายและรวบผ้าห้าย	10	1		➡		
9. เชียร์ผ้าห้าย	0	0.2	●			
10. ประกอบผ้าห้าย	0	1.2	●			
11. เดินไป-กลับ หยิบน็อตและเครื่องมือ	3.5	0.5		➡		
12. ตัดเหล็กบริเวณจุดหลัก	0	0.3	●			
13. เดินไป-กลับ หยิบชุดสปริงและชุดเทพ	4	1		➡		
14. ประกอบสปริงและชุดเทพพนม	0	3	●			
15. เดินไป-กลับ หยิบน็อต	3.5	0.1		➡		
16. ใส่ไม้มัดแต่ละจุด	0	0.2	●			
17. ใส่สว่านขันน็อตแต่ละจุด	0	0.3	●			
18. ยกเครื่องขึ้น	1	0.10	●			
19. ใส่สว่านขันน็อต	0	0.2	●			
20. เคลื่อนย้ายเครื่องออกจากจุดประกอบ	10	1		➡		
รวม	40		12	7		1
เวลาเฉลี่ยปกติ (Normal Time)		50.6				
เวลาเผื่อ (Allowance Time)						
- เวลาเผื่อความส่วนบุคคล = 10% ของ OT = 5.1						
- เวลาเผื่อความเหนื่อยล้า = 8% ของ OT = 4.0						
- เวลาเผื่ออุบัติเหตุ = 2% ของ OT = 1.0						
- เวลาเผื่ออุปสรรค = 1.5% ของ OT = 0.8						
- เวลาเผื่ออื่น ๆ = 5% ของ OT = 2.5						
รวม		= 13.40				
เวลามาตรฐาน (Standard Time) =Normal Time + Allowance Time = 50.60+13.40 = 64.00						
หมายเหตุ OT = Operation Time = เวลาปฏิบัติงานที่วิเคราะห์ได้เบื้องต้น						

รูปที่ 19 แผนภูมิการไหลการประกอบ 2 หลังปรับปรุง

จากรูปที่ 19 แผนภูมิการไหลการประกอบโรตารีหลัง การปรับปรุง พบว่าขั้นตอนการปฏิบัติงานลดลงจาก 22 ขั้นตอน เหลือ 20 ขั้นตอน ลดลง 2 ขั้นตอน คิดเป็น 9.09%

รอบเวลามาตรฐานลดลงจาก 74.50 นาที เหลือ 64.00 นาที ต่อการประกอบโรตารี 1 เครื่อง ซึ่งต่ำกว่าค่าจังหวะความต้องการของลูกค้าอยู่ 4.57 นาที ส่งผลให้กระบวนการผลิตสามารถผลิตได้ตามความต้องการของลูกค้าในทำงานเวลาเฉลี่ยปกติต่อวัน

จากการดำเนินงานปรับปรุงแก้ไขกระบวนการผลิต เครื่องจักรกลการเกษตรในสายการประกอบโรตารีพรวนดิน หลังการปรับปรุงสามารถผลิตได้ตามความต้องการของลูกค้าได้ในเวลาเฉลี่ยปกติต่อวัน ทำให้ประสิทธิภาพของกระบวนการผลิตเพิ่มขึ้น สามารถคำนวณได้ดังนี้

$$\begin{aligned}\text{ประสิทธิภาพกระบวนการผลิต} &= (7/7) * 100 \\ &= 100\%\end{aligned}$$

จากการคำนวณประสิทธิภาพกระบวนการผลิต หลังการปรับปรุงพบว่า เพิ่มขึ้นจาก 70.42% เป็น 100% คิดเป็นเพิ่มขึ้น 29.58%

จากนั้นผู้วิจัยทำการทดสอบยืนยันผลทางสถิติของความแตกต่างในกระบวนการผลิต ตั้งสมมติฐานของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้ข้อมูลจากตารางที่ 5 รอบเวลาการประกอบ ก่อนและหลังการปรับปรุง ซึ่งจะเป็นการทดสอบค่าเฉลี่ย ที่เป็นอิสระต่อกัน ดังนี้

สมมติฐานทั่วไป

H_0 : เวลาการประกอบไม่มีความแตกต่างกัน

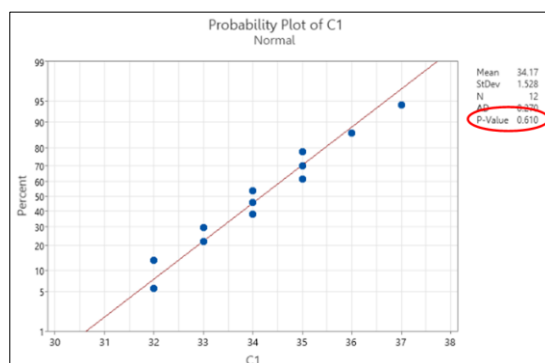
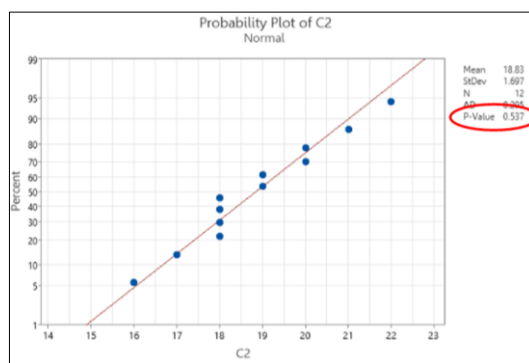
H_1 : เวลาการประกอบมีความแตกต่างกัน

สมมติฐานทางสถิติ

$H_0: \mu_1 = \mu_2$

$H_1: \mu_1 \neq \mu_2$

ผลการทดสอบ โดยใช้โปรแกรม Normality test ดังแสดงในรูปที่ 20



รูปที่ 20 ผลการทดสอบทางสถิติ

จากรูปที่ 20 ผลการทดสอบ Normality test กราฟมีแนวโน้มเป็นเส้นตรงและค่า P-Value ของข้อมูลทั้งสองมีค่ามากกว่า 0.05 แสดงว่าข้อมูลการจับเวลาการปฏิบัติงานมี

การกระจายแบบปกติ ผู้วิจัยนำข้อมูลไปทดสอบ Two sample T-test ด้วยโปรแกรม Minitab ผลการทดสอบ ดังแสดงในรูปที่ 21

Method

μ_1 : population mean of C1
 μ_2 : population mean of C2
Difference: $\mu_1 - \mu_2$

Equal variances are not assumed for this analysis.

Descriptive Statistics

Sample	N	Mean	StDev	SE Mean
C1	12	34.17	1.53	0.44
C2	12	18.83	1.70	0.49

Estimation for Difference

95% CI for		
Difference	Pooled StDev	Difference
-15.333	1.614	(13.967, 16.700)

Test

Null hypothesis $H_0: \mu_1 - \mu_2 = 0$
Alternative hypothesis $H_1: \mu_1 - \mu_2 \neq 0$

T-Value	DF	P-Value
23.27	22	0.000

รูปที่ 21 ผลการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม Minitab

จากรูปที่ 21 ผลการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม Minitab พบว่า ค่า P-value มีค่า 0.00 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่าปฏิเสธสมมติฐานหลักและยอมรับสมมติฐานรอง แสดงให้เห็นว่าเวลาการประกอบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และรอบเวลาผลิตเฉลี่ยในการประกอบโดยใช้โต๊ะที่ออกแบบสามารถประกอบได้เร็วกว่าวิธีการประกอบแบบเดิม

สรุปแนวทางการปรับปรุงที่กำหนดขึ้นเพื่อลดความสูญเสียและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตประกอบด้วยการออกแบบโต๊ะประกอบเฉพาะสถานี เพื่อลดเวลาการเคลื่อนย้ายวัสดุและลดความเมื่อยล้าของพนักงาน การพัฒนาอุปกรณ์ป้องกันการหลุดตัวของชิ้นงานในกระบวนการเชื่อมเพื่อเพิ่มความคงที่ในการประกอบ ตลอดจนการจัดทำและฝึกอบรมตามมาตรฐานวิธีการปฏิบัติงาน (Work Instruction) เพื่อยกระดับทักษะความชำนาญของพนักงาน ผลลัพธ์ที่ได้หลังการปรับปรุง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) รอบเวลาการผลิตในสถานีประกอบ 1 และ 2 ลดลงจาก 93.50 นาที เป็น 60.70 นาที คิดเป็นลดลง 35.11% และสถานีประกอบ 2 ลดลงจาก 74.50 นาที เป็น 64.00 นาที คิดเป็นลดลง 14.09%

2) กำลังการผลิตโรตารีต่อวันเพิ่มขึ้นจาก 5 เครื่อง เป็น 7 เครื่อง คิดเป็นเพิ่มขึ้น 28.57%

3) ขั้นตอนการเคลื่อนย้ายวัสดุระหว่างกระบวนการผลิตของสถานีงานประกอบที่ 1 ลดลงจาก 7 ขั้นตอน เหลือ 4 ขั้นตอนคิดเป็นลดลง 42.85%

4) ประสิทธิภาพของกระบวนการผลิตโดยรวมเพิ่มขึ้นจาก 70.42% เป็น 100% สะท้อนถึงการใช้ทรัพยากรที่เหมาะสมและสร้างโอกาสในการแข่งขันได้มากยิ่งขึ้น

5. อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยนี้มุ่งเน้นการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตโดยประยุกต์ใช้แนวคิดลีน เพื่อลดความสูญเสียและเพิ่มผลผลิตของสายการผลิต จากการวิเคราะห์โดยใช้แผนผังสายธารแห่งคุณค่า (VSM) และแผนผังก้างปลา พบว่าสาเหตุหลักของประสิทธิภาพต่ำเกิดจากกระบวนการทำงานที่ไม่สมดุล และมีการเคลื่อนย้ายวัสดุที่มากเกินไปจนเกิดความจำเป็น ซึ่งส่งผลให้กระบวนการผลิตเกิดความล่าช้า แนวทางการแก้ไขที่นำมาใช้ ได้แก่ การออกแบบโต๊ะประกอบเฉพาะสถานีงาน เพื่อลดเวลาการเคลื่อนย้าย การพัฒนาอุปกรณ์ป้องกันการหลุดตัวของชิ้นงานในกระบวนการเชื่อม และการจัดทำคู่มือปฏิบัติงานมาตรฐาน (Work Instruction) เพื่อช่วยลดข้อผิดพลาดของพนักงาน ส่งผลให้รอบเวลาการผลิตลดลง

กำลังการผลิตเพิ่มขึ้น และต้นทุนแรงงานลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ผลการปรับปรุงยังแสดงให้เห็นว่าสามารถผลิตได้ตรงตามความต้องการของลูกค้าโดยไม่ต้องเพิ่มชั่วโมงทำงานล่วงเวลา ซึ่งช่วยลดต้นทุนการผลิตต่อหน่วย และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันขององค์กร การใช้เครื่องมือทางวิศวกรรม เช่น แผนผังสายธารแห่งคุณค่า (VSM) และแผนผังก้างปลา (Fishbone Diagram) ได้รับการพิสูจน์แล้วว่าสามารถช่วยปรับปรุงกระบวนการผลิตได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าการวิเคราะห์ปัญหาอย่างเป็นระบบและการเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสมในแนวทางการผลิตแบบลีนทำให้เกิดการปรับปรุงประสิทธิภาพกระบวนการผลิตได้อย่างมีนัยสำคัญ องค์กรสามารถตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าได้ดียิ่งขึ้น สนับสนุนความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรได้

5.2 ข้อเสนอแนะ

1) ในอนาคตควรพิจารณาระบบ IoT หรือระบบการจัดการการผลิต (Production Management System) มาใช้ เพื่อติดตามการเคลื่อนย้ายวัสดุ สถานะการผลิต และเวลารอบการผลิตแบบเรียลไทม์ ข้อมูลที่ได้จะช่วยให้การวิเคราะห์ปัญหาที่มีความแม่นยำมากขึ้น และสามารถตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว

2) มีการเสริมสร้างทักษะพนักงานอย่างต่อเนื่องด้วยการจัดฝึกอบรมพัฒนาทักษะสำหรับพนักงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อช่วยรักษามาตรฐานคุณภาพในการผลิต และควรมีการจัดทำคู่มือการทำงานที่เข้าใจง่าย พัฒนาหัวหน้าควบคุมงานหรือหัวหน้าสายการผลิตให้มีทักษะด้านการสอนงานเพื่อส่งเสริมให้พนักงานใหม่หรือพนักงานที่ขาดทักษะสามารถพัฒนาได้อย่างรวดเร็ว

6. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความร่วมมือและการสนับสนุนจากหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ร่วมวิจัยทุกท่าน ขอขอบคุณผู้บริหารและพนักงานของ บริษัท สิริวัฒนา โลหะกิจ จำกัด ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล ตลอดจนเปิดโอกาสให้ลงพื้นที่ศึกษากระบวนการผลิตอย่างละเอียด ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ต้นสังกัดของ ผู้วิจัยผู้ประพันธ์บรรณกิจที่ให้การสนับสนุนในเรื่องของเวลาและโอกาสในการทำวิจัยครั้งนี้

7. เอกสารอ้างอิง

- [1] E. Ozcan and S. M. Islam, "A new productivity measurement framework for manufacturing

- systems,” *Int. J. Prod. Econ.*, vol. 228, p. 107735, 2020.
- [2] S. Yang, “Research on the efficiency improvement of human-machine collaboration in manufacturing production process,” *Front. Bus. Econ. Manag.*, vol. 16, no. 1, pp. 355–360, 2024.
- [3] J. P. Womack and D. T. Jones, *Lean Thinking: Banish Waste and Create Wealth in Your Corporation*, 2nd ed. New York: Productivity Press, 2019.
- [4] O. Honcharenko, “Efficiency of business processes based on lean production technologies,” *Nauk. Visnik Siversini, Ser. Educ.*, no. 02, pp. 51-56, 2024.
- [5] M. Rother and J. Shook, *Learning to See: Value Stream Mapping to Add Value and Eliminate Muda*, 1st ed. Brookline, MA: Lean Enterprise Institute, 1999.
- [6] M. Salwin, K. Pszczółkowska, M. Pątega, and A. Kraslawski, “Value-stream mapping as a tool to improve production and energy consumption: A case study of a manufacturer of industrial hand tools,” *Energies*, vol. 16, no. 21, p. 7292, 2023.
- [7] M. P. Groover, *Automation, Production Systems, and Computer-Integrated Manufacturing*, 5th ed. Hoboken, NJ: Pearson, Oct.2020.
- [8] O. M. Senaras, S. Inanc, and A. E. Senaras, “Optimization of assembly line balancing via response surface methodology and discrete event simulation,” *J. Soc. Environ. Manag.*, vol. 18, no. 12, pp. 1–15, 2024.
- [9] Y. Zhang, Z. Cheng, and X. Liu, “Application of IoT for quality control in manufacturing,” *J. Manuf. Syst.*, vol. 56, pp. 100-248, 2020.
- [10] N. A. Mahbubah and M. Jufriyanto, “Peningkatan kualitas sablon kaos dengan menggunakan metode seven tools of quality: Studi kasus di workshop sablon Thinkthings.co,” *J. Surya Teknika*, vol. 10, no. 2, pp. 123-135, Apr.-Jun. 2023.
- [11] S. I. Zaman, S. A. Khan, and A. Gunasekaran, “Unraveling the dynamics of lean manufacturing enablers on operational performance,” *Int. J. Qual. Reliab. Manag.*, vol. 41, no. 1, pp. 1–37, 2024.
- [12] A. Bressan, “The use of electronic Kanban for job order management: The case of BNP Srl,” Master’s thesis, Univ. Padua, Padova, 2024.